

Dienas tēma – Labdarība – ikdienai vai svētkiem?

Līvija Leine

Pavisam drīz Ziemassvētku gaidīšanas laiks. Laiks, kam līdzī nāk tādi vārdi kā mīlestība, labestība, labdarība. Bet vai labdarība ir tikai Ziemassvētku priekšrocība?

Par to runājām ar diviem cilvēkiem, kuriem labdarība ir ikdiena, – ar Liepājas Neredzīgo biedrības priekšsēdētāju **Māri Ceiruli** un Liepājas Krusta baznīcas Diakonijas līdzšinējo vadītāju **Intu Putniņu**, kura šos Ziemassvētkus jau sagaidīs kā Rīgas Diakonijas vadītāja.

Kas zina labu darīt...

Māris Ceirulis: – Ar labdarību ikvienam ir iespēja nodarboties katru dienu. Var otram cilvēkam ziedot naudu, praktisku lietu, savu laiku, darbu. Arī Svētajos Rakstos sacīts: "Kas zina labu darīt un nedara, tas tam par grēku." Nav norādīts laiks – kad. Ziemassvētki ir īpašs laiks, kad varam cits citu arī īpaši iepriecināt. Jo arī Dievs pasauli iepriecinājis, pasaulei dāvādams Jēzu Kristu.

Labdarība ir arī tas, ko mēs darām Neredzīgo biedrībā, lai palīdzētu citiem cilvēkiem. Lielākoties tie ir redzes invalīdi, bet nu esam sākuši darboties arī ar citiem. Un arī viņu tuviniekiem. Īpaši ātrai un profesionālai palīdzībai jābūt brīdī, kad cilvēks pēkšņi kļūst par invalīdu. Piemēram, tā tas notika ar mūsu biedru Visvaldi. Drīz pēc traģēdijas viņu dabūjām savā vidē, palīdzējām, Ziemassvētkus negaidījām, un viņam nebija laika iesēties mājās, iekrist depresijā.

Vai atkal tas neredzīgais puisis, kurš atgriezās Liepājā no Strazdumuižas internātskolas. Tur viņam bija viss: ēšana, gulēšana. Te – nekā, pilnīgi nekā. Nokārtojām, ka viņš dabū dzīvokli. Bet tas bija tukšs. Sameklējām labdarus, nu tas apgādāts ar mēbelēm. Kādai jaunai sievietei invalīdei ar diviem bērniņiem pašvaldība piešķīra dzīvokli. Nebija nekā. Visu, kas nepieciešams dzīvei, savācām. Tiesa, mēbeles bija lietotas, arī citas lietas, bet – bija! Cilvēkam pirmajā brīdī bija. Un tad jau palēnām var sākt pats savu dzīvi vadīt.

Kopā var vairāk

Māris Ceirulis: – Bet vieni mēs neko nevarētu. Bez pašvaldības atbalsta, bez uzņēmējiem, bez atbalsta fondiem nevarētu piedāvāt neredzīgajiem klausīties grāmatas, mācīties strādāt ar datoru, organizēt saskarsmes atbalsta grupas. Organizācijā visi pakalpojumi ir par velti. Bet kādam par to ir jāmaksā.

Re, Inta Putniņa! Gramzdā kādam cilvēkam ar kustību problēmām nebija iespēju iziet no mājas. Palūdzām Intai – visu iedeva. Aizvedām kružus, staigulšus, ratiņus.

Inta Putniņa: – Ir ļoti svarīgi, ka nevalsts organizācijas, cilvēkiem palīdzot, sadarbojas. Man ir prieks, ja Māris vērsas pie mums pēc palīdzības un ja mēs varam palīdzēt.

Māris Ceirulis: – Kāds ir gādājis, kāds aizvedis, kāds par to samaksājis, kāds dabūjis naudu degvielai. Labdarības iespējas ir. Ja vien cilvēks citiem grib palīdzēt.

Devējs un ņēmējs. Vai abi goda cilvēki?

Māris Ceirulis: – Uzņēmēji nereti grib palīdzēt. Bet tad pie uzņēmēja aiziet krāpnieks, manipulators, sadzejo sazin ko, paraud, un naudu dabū. Kad uzņēmējs uzzina, ka ir apkrāpts, viņam vairs neceļas roka dot. Drošāk – un pie mums pamazām šī prakse tiek ieviesta – ir palīdzēt ar iestāžu, nevalsts organizāciju starpniecību. Labāk tad ziedot kaut vai Oranje fondam, kas tagad pārtapis par Kopienas iniciatīvu fondu, kas palīdzējis gan Neredzīgo biedrībai, gan Diakonijas centram, gan citiem.

Inta Putniņa: – Gadās visādi. Ienāk pie mums it kā normāla sieviete ar pajaunu vīrieti, saka, dēls esot. Atbraukuši no Rīgas, te nozagts naudasmaks, visi dokumenti, bet jābrauc vēl uz Pēterburgu, latviski neko nesaprotot. Jūtam līdzī, mācītājs iedod 20 latu no draudzes līdzekļiem, kas pa santīmiem saiziedoti. Pēc brīža mūsu darbiniece iet mājās, ieiet "Top!" veikalā un redz: mūsu *pēterburdziete* stāv rindā un omulīgi iepērkas. Arī pati šo *pēterburdzieti* esmu redzējusi diezgan bieži pa Liepāju vēl tagad staigājam.

Līdzīgi ir ar zēniem, kuri tirgū prasa naudiņu smalkmaizītei. Saku: "Ejam, nopirkšu." Nopērku.

Pārdevēja prasa zēnam: "Jūs nepārplīsīsit, tās *bulkas* ēzdami?"

Visvairāk lūdz uzmanību

Māris Ceirulis: – Bet no labas dzīves bērni to nedara.

Inta Putniņa: – Nē. Turklāt viņiem ne tik daudz gribas smalkmaizīti, kā uzmanību, kā parādīt, ka viņš ir. Ielu bērns arī skolā parasti slikti uzvedas. Viņu rāj, liek stūrī stāvēt. Lai! Bet savu uzmanības kriptatu viņš ir saņēmis.

Mūsu attieksme, mūsu izturēšanās pret kādu cilvēku arī ir labdarība. Laipnība, sirsnība ir lietas, ko varam dāvināt. Un tām nauda nav vajadzīga. Tikai sirdsstāvoklis: tu mīli savu tuvāko, tu cieni viņu. Nevajag runāt par kādu lielu mīlestību. Ir vajadzīgs tikai cienīt otru un pieņemt tādu, kāds ir.

Palīdz tas, kurš spēj būt cilvēks

Inta Putniņa: – Materiālā ziņā Diakonijai visvairāk palīdz vācu draugi – Oldenburgas Diakonijas centrs, organizācija "Svētā Jāņa palīdzība", privātie atbalstītāji no Vācijas, arī barons un baronese Tīzenhauzeni. Kad vien viņi ir Liepājā, atbrauc pie mums, atved palīglīdzekļus, ratiņus, kruķus, nūjas, bērnu ratiņus, slimnieku kopšanas inventāru. Un mēs varam dot tālāk. Visiem mūsu atbalstītājiem liels paldies. Taču dot spēj tikai cilvēki, kuri IR cilvēki.

Pašlaik īstenojam projektu invalīdiem ar kustību traucējumiem. To atbalsta gan pašvaldības Attīstības aģentūra, gan Eiropas Savienības Sociālais fonds. Šodien, piemēram, bija nodarbība floristikā. Būs aušanas nodarbības, vēl citas. Arī tā ir labdarība.

Māris Ceirulis: – Diezin, vai kāds ir padomājis, ka NVO aktīvisti, kas raksta šos projektus, lai finansējumu saņemtu, arī būtībā nodarbojas ar labdarību. Kā projekts top? Vispirms ieraugām problēmu. Ja ir problēma, vajadzīgs kāds risinājums. Ja ir risinājums, ir vajadzīgi resursi. Visa veida. Ne tikai finanšu. Arī cilvēkresursi, kas to īsteno. Tu raksti projektu, domā, plāno, viens vai kopā ar komandu, bet nav jau teikts, ka šis finansējums būs. Un bieži vien ir jāveltī ievērojamas pūles, lai sasniegtu vēlamo. Uz invalīdu sporta zāli ceram vairākus gadus. Vajag 350 tūkstošus latu. Un ir brīži, kad pats sāku pagurt, jo nezinu, kur tos dabūt. Un pēkšņi dome uzaicina uz projekta vadības kursiem, kurus pasniedz Latvijas Universitātes profesore Žaneta Ilmete, un mēs kopā šo projektu izstrādājam. Tagad tas ir gatavs. Bet cenas kāpj. Nākamgad sporta zāles rekonstrukcijai vajadzēs jau pusmiljonu. Bet tā mūsu pilsētas invalīdiem būtu ļoti vajadzīga. Varētu mēģināt arī integrēt bezpajumtniekus. Runājām ar Karostas biedrības "Vienība" vadītāju Ināru Rozi – viņa ir *par*. Jo galvenais ir atgriezt cilvēkus sabiedrībā. Pat ja tie būs tikai astoņi vai desmit cilvēki, arī tad vērts to darīt. Jo visi esam Cilvēki. Bet nesavtīgi palīdzēt var atkal tikai tie, kas paši jūt sevī cilvēku.

Inta Putniņa: – Ļoti labi ir nodarbinātības projekti. Tā daudzus bezdarbniekus un bezpajumtniekus var atdabūt atpakaļ normālā dzīvē. Liels paldies, ka viņiem nākusi pretī pašvaldība. Ka ir tādi cilvēki kā Zigmunds Cīrulis un Aija Saldovere.

Paldies saku arī tiem individuālajiem ziedotājiem, kuri uz Diakonijas centru nes, kas nu katram ir. Piemēram, tai kundzei, kura noadījusi zeķes vai cimodus, lai nododam viņai pilnīgi svešiem cilvēkiem. Arī zemniekiem, kuri ziedo savu izaudzēto produkciju – kartupeļus, burkānus, saknes. Mēs dodam tālāk. Un to, kam vajag viņu vedumu, ir ļoti daudz.

Māris Ceirulis: – Tā ir ļoti svētīga lieta. Tā šiem zemniekiem daudzkārt atmaksāsies.

Inta Putniņa: – Kad saka: mūsu sabiedrība ļauna, slikta, es nepiekrītu. Ir ļoti daudz to cilvēku, kuri ir iejūtīgi, atsaucīgi, draudzīgi. Tikai jāzina, kā cilvēku uzrunāt. Ļoti svarīga arī mūsu attieksme. Kāda tā būs, tādu saņemsim pretim.

Vienmēr būs kāds, kam jāpalīdz

Inta Putniņa: – Cilvēku, kam jāpalīdz, tagad vēl ir daudz. Vajadzīgi apģērbi. Pārtikas vajag. Daudzi cilvēki saņem ļoti mazu algu. Bet komunālie maksājumi aug. Apģērbam naudas paliek arvien mazāk. Jūtam, ka šiem cilvēkiem ir neērti atnākt uz *drēbju kameru*. Tāpēc aizbraucam arī uz vienu otru darbavietu. Tagad arī darba apģērbi daudzviet pašiem jāpērk. Ja mēs vismaz tā varam atbalstīt, varam tikai priecāties.

Palīdzība ir un būs vajadzīga. Kad Rīgā veidoja zupas virtuvi, domāja, tas uz dažiem, nu, pieciem gadiem. Tagad tā nosvinēja desmit gadu jubileju. Un būs vajadzīga vēl ilgi.

Visos laikos ir bijuši un būs cilvēki, kuri nevar atrast vietu sabiedrībā. Ir un būs paklupušie, kuriem ir grūti pašiem piecelties. Alkohols, ir darba zaudējums, ģimenes izjukušas, tuvs cilvēks miris. Taču, vai cilvēks piecelsies, atkarīgs arī no tā, cik pašā gribas spēka. Un – cik katrs paļaujas uz Dievu, vai ir draudze, kurp iet, ar kuru kopā lūgt.

Māris Ceirulis: – Bez materiālajām vērtībām cilvēkiem ļoti vajadzīgs garīgais atbalsts. Vienkārši mīlestība. Nevis tāpēc, ka esi gudrākais un nu vari kādas superpamācības mācīt. Tieši otrādi: vajag mudināt cilvēku pašam domāt, kā rīkoties, lai kaut kas mainītos. Tikai vajadzīga garīgā roka, kas pavēl, pastumj, kas izkustina viņu no tās akmens bedres, kurā cilvēks ieracies. Te paveras milzīga labdarības iespējas. Taču, ja cilvēks nepateiks: "Jā, es mēģinu, jā, es gribu, jā, es celšos!" – tad varam piedāvāt nezin ko, apģērbt nezin kādās greznās drēbēs, bet viņš būs tur, kur ir.

Inta Putniņa: – Varbūt nevajag ar vārdiem reizēm mācīt, bet uzticēt kādus mazus darbiņus, kas jāpaveic.

Māris Ceirulis: – Atbildību mācīt.

Inta Putniņa: – Kad cilvēks ierauga: es to esmu paveicis, viņā rodas pašcieņa, pašapziņa. Ir ļoti vajadzīga mūsu garīgā labdarība, ja to tā var nosaukt. Bet, lai palīdzētu, arī mums pašiem jābūt garīgi bagātiem. Es varu pateikt paldies Dievam, ka man ir mana draudze, ka man ir svētdienas dievkalpojums. Man tas sniedz spēku.

Māris Ceirulis: – Arī mans spēka avots ir dzīvais Dievs, Kungs Jēzus Kristus. Ne katrs var aiziet uz baznīcu. Bet es varu pie katra aiziet mājās un viņu iedrošināt un sacīt: "Tu arī šeit, kur esi, vari salikt rokas un pielūgt Dievu, un pieņemt Viņu par savu personīgo glābēju." Ja cilvēks to dara, arī Dievs sniežas pretim. Atsūta īstos cilvēkus, īstos labdarus, dod īstās iespējas.

Inta Putniņa: – Jēzus ir teicis triekas ķertajam, ka viņa grēki ir piedoti, lai ceļas, ņem savu gultu un staigā. Bet jāpieceļas pašam. Jāatrod sevī spēks to darīt. Mēs varam palīdzēt, tikai mudinot, aicinot.